

FRANS VERHAGEN is er niet van overtuigd dat 2018 een slecht jaar wordt voor Donald Trump. De Democraten doen er goed aan hun verwachtingen te temperen.

Een nieuw jaar Trump, en ik ben ongerust

U zult deze week overspoeld worden met analyses over president Trumps eerste jaar. De verhalen zullen niet positief zijn en een onder-ton hebben die ervan uitgaat dat de Republikeinen in november de rekeningen gepresenteerd krijgen. Dat de Democraten flink wat zetels zullen winnen, misschien zelfs een meerderheid in Senaat of Huis.

Ik ben daar niet gerust op. Ik moet nog zien of 2018 een slecht jaar wordt voor Donald Trump. Hij heeft een jaar van absurde, gevaarlijke en schandalige tweets overleefd. Een jaar van incompetentie, ontslag van naaste medewerkers, blunderende optredens met racistische onder-tonen. Maar het was ook een jaar van de benoeming van veel conservatieve rechters, onder wie één in het Supreme Court, terwijl zijn partij er een door Republikeinen veelbezongen belastingverlaging doorduwde. Onderschat de man en zijn partij niet. Ze mogen historisch onpopulair zijn, ze hebben nog wel de macht.

Contrair denken is me aangekomen, maar ik heb er ook argumenten voor. Trump roept onafgebroken dat hij succesvoller is dan wie ook, dat hij de economie heeft ontkendend, de burger heeft bevrijd en Amerika nieuw respect heeft gegeven in de wereld. De doeltreffendheid van dat roepen is haast niet te meten, maar we moeten de macht van herhaald niet onderschatten. Zoveel is al normaal geworden, zowel in de politieke conversatie als in het proces, dat we niet vreemd moeten opkijken als kiezers Trumps woorden geloven. Veel Amerikanen accepteren inmiddels onwaarheden of politiek gekleurde nonsens, simpelweg omdat de president het zegt.

Kop of munt

Ik kan een jaar voorzien waarin de Republikeinen voortdurend claimen dat de economie groeit dankzij hun belastingverlagingen, dat dankzij Trump de werkloosheid laag is. Ze

zullen geloofwaardig overkomen bij kiezers die een paar dollars meer op hun loonstrookje vinden. Dat onder-tunen sociale voorzieningen worden uitgekleed en de overheidstekorten enorm oplopen, gaat die kiezers niet aan. Ze zijn er Oost-Indisch doof voor. Zolang de economie niet crasht – een vooruitzicht dat zelfs pessimisten niet hebben voor 2018 – zal het lastig zijn Trump te dwarsbomen als hij roept dat Amerika weer *great* is en dat dit aan hem te danken is.

Ik kan een jaar voorzien waarin de Republikeinen in het Congres een infrastructuurprogramma voorstellen dat de Democraten moeilijk kunnen weigeren of zodanig is dat ze wel tegen moeten stemmen. Kop, ik win, munt, jij verliest. Idem dito voor immigratiewetgeving. Als de Republikeinen slim zijn, komen ze met een

plan voor de *Dreamers*, die in Amerika opgegroedde illegalen, waarmee de Democraten wel akkoord moeten gaan. Ik kan een vacature voorzien in het Supreme Court waarvoor Trump een solide conservatief voordraagt, en als die vacature er is van de progressieve kant, dan is het feest compleet. Evangelische kiezers zullen zich naar de stembus haasten.

Enkele aspecten van het hierboven geschetste scenario zijn moeilijk te parenen door de Democraten. Ze hebben vooralsnog weinig anders te bieden dan verzet tegen Trump en het destructieve beleid van de Republikeinen. Hun kans op succes hangt af van de mate waarin ze hun kiezers kunnen mobiliseren. Dat lukte prima in 1990 – een onverwacht slachtoffer van #MeToo. Laat de nieuwkomers zo snel mogelijk hun visiekartje afge-

bama, ik weet zo net nog niet of ze dat elders ook kunnen. Tussentijdse verkiezingen verlopen behoorlijk wat woede om tot hoge opkomsten te leiden.

Nood aan nieuwkomers

Woede is ook niet genoeg. Een alternatief zou welkom zijn. Helaas heb ik tot nog toe weinig interessante ideeën gehoord van de Democraten. De mogelijke kandidaten en leiders zijn te gevarieerd (en te onbekend) om mensen in staat te stellen zich achter iemand te scharen. Het zou helpen als de beliaarden het veld ruimen. Ik vermoed dat Joe Biden grote schade heeft geleden door zijn beschamende Anita Hill-hearings in 1990 – een onverwacht slachtoffer van #MeToo. Laat de nieuwkomers zo snel mogelijk hun visiekartje afge-

FRANS VERHAGEN

Wie? Is journalist. Volgende week verschijnt zijn boek 'Begrip bij Amerika nog?' (Amsterdam: University Press).
Wat? Zolang er geen nieuwe crisissen uitbreken, zullen de kiezers Trump wellicht blijven geloven.

'De grootste bondgenoot voor de Democraten en het grootste gevaar voor de Republikeinen is de persoon Trump.' © ap

ven, anders wordt het straks een veld van twintig kandidaten.

So far, so bad. Er is maar één politicus die kan functioneren als bindende kracht in een verbrokkelde partij, maar één man die een verbindende boodschap voor Amerika kan verkondigen, en dat is Barack Obama. Het is ongebruikelijk dat oud-presidenten zich direct met politiek bemoeien, maar waarom niet? De huidige president heeft alle tradities en gewoonten aan zijn laars gelapt. Ik zou wel van hem willen horen in 2018.

De grootste bondgenoot voor de Democraten en het grootste gevaar voor de Republikeinen is de persoon Trump. Nog meer narcisme, nog meer tekenen van psychologische onevenwichtigheid (dementia?), eindeloos getweet, misschien een ongeplande persconferentie waarin opnieuw zijn bekende ideeën en gebrek aan inzicht duidelijk worden. Trump heeft van het presidentschap een permanente realityshow gemaakt die een niet gering aantal Amerikanen aansprekt. Zij maken zich niet druk over het verlies aan waardigheid, over de uitholling van een ambt dat in het verleden bindende functies had.

In het buitenland zijn Noord-Korea en Iran kandidaten voor een crisis, met in geen van beide gevallen positieve uitkomsten in zicht. En er is altijd wat onverwachts. Venezuela misschien? Rusland? Cuba? Een handelsoorlog met China kan onvermoeide gevolgen hebben voor die flonkerende aandelenmarkt – net als elke crisis die de overspannen markt doorprijkt. Dat zouden ook verdere ontwikkelingen in het Rusland-onderzoek kunnen zijn, en mogelijk een grensoverschrijdende aanval van Trump of de FBI. Speciale aanklager Robert Mueller obsedeert Trump en geeft de Democraten onrealistische verwachtingen, maar de oegst van zijn onderzoek kon weleens tegenvallen.

Wat echt de Democratische hoop zou kunnen ruïneren, is dat Trump zich verantwoordelijk zou gaan gedragen

Underdog

Over de economie hadden analisten bij de aanvang van 2018 niets dan positiefs te melden. Er waren weinig mensen die verwachtten dat ze binnen nu en negen maanden tegen haar grenzen aan zou kunnen lopen. Maar je weet het nooit, een bitcoin-crisis? Een nieuwe hypotheekcrisis? Andere kredietproblemen?

Wat echt de Democratische hoop zou kunnen ruïneren, is dat Trump zich ineens verantwoordelijk en verantwoordelijk zou gaan gedragen. Als hij ophoudt iedere vermeende belediging over zijn kleine handen met een berg tweets te beantwoorden, Hillary Clinton met rust laat en stopt met liegen en overdrijven. Het zou een verandering in karakter vergen die moeilijk voorstelbaar is, maar ik sluit het niet uit, hoewel Trump 2018 in stijl is begonnen. De hoop voor Democraten moet zijn dat Trump zichzelf blijft.

Al met al is het reden genoeg om er niet gerust op te zijn dat de aberratie die Donald Trump heet in 2018 zijn grenzen vindt. Zonder echte crisis, zonder echt wanpresteren zijn er nogal wat factoren die de overwinning van de Democraten in november kunnen beperken. Ze doen er wijs op goed aan de verwachtingen te temperen en vandaaruit als onderdog te werken. Anders kan het alleen maar tegenvallen en moeten we ons voorbereiden op een victorie kraaiende president als we dit jaar afsluiten.

WAAELSE KRONIEK

ASSITA KANKO

HET VLAANDEREN WAAR WE NIET OVER PRATEN

Zwe was jong, ze had talent. Niemand kan dat ontkennen. Ze was geliefd en waarschijnlijk ook benijd. Een Vlaamse, een Belgische, een vrouw van bij ons. Lies Leferver had het in Vlaanderen gemaakt. Ze had er haar geluk gevonden, ver van haar wortels. Het bewijst dat Vlaanderen een hart en kansen heeft voor mensen die het leven op de proefsteld heeft. Ook als ze niet blank zijn.

Het is een Vlaanderen dat we te slecht kennen en waar we te weinig over praten, het Vlaanderen van Lies Leferver en zoveel andere mensen die er hun vleugels hebben kunnen uitslaan. Geen wonder: haat en geweld liggen veel beter in de markt.

Ik heb Vlaanderen leren kennen door er lezingen over mijn boeken en over vrouwenrechten te geven. Ik heb er met de mensen geprakt en soms gediscussieerd. In dat opbekeken en open, genereuze Vlaanderen kunnen mensen Belg worden en hun talent ontplooiën. Ze hoeven niet Marie of Jan te heten of de taal spreken die de mensen begrijpen, de taal van Vondel.

Paradoxaal genoeg gaat zoveel openheid samen met een soms verblijvende wreedheid. De wreedheid waarmee de nieuwe Miss België, Angeli Flor Pua, werd geconfronteerd, gewoon omdat die briljante jonge vrouw, een pilote in je spij, een on-Vlaamse naam heeft, van Filipijnse afkomst is en het heeft gegaagd het kroontje van Miss België 2018 te winnen. Schande. Hoe durft iemand zo moel, zo intelligent en zo charmant te zijn? Schande. Hoe durft ze te denken dat ze een Vlaamse is, een Belgische, een vrouw 'van bij ons'? Gelukkig heeft ze jonge Antwerpse er haar glimlach niet verloren.

Ik heb vanochtend een kleine telefonische enquête gehouden bij Aziatische, Afrikaanse, blanke en Noord-Afrikaanse vrienden en kennissen over het racisme, de manier waarop ze het ervaren en hoe ze erop reageren. Vrouwen vertellen over een cocktail van seksisme en racisme. Een Belgische met Chinese roots wordt voor spleetgoed uitgesloten en krijgt zelfs op chique evenementen schunnige avances te horen. Vrouwen vertellen hoe iedereen hen aanstaart als ze een restaurant binnenkomen, en hoe koel ze worden bediend. Zelfs Oprah Winfrey zou er niet aan ontsnappen. Wil je een jurk passen? Kijk misschien eerst eens naar de prijs, met een minachtende blik naar het worder.

De meeste slachtoffers reageren verbijsterd op dat racisme dat je niet kunt bewijzen. 'Ik ben elke keer in shock', zegt iemand. Ik herken dat gevoel. Het gevoel dat ik iets had moeten zeggen. Het juiste antwoord komt altijd te laat, op het ogenblik zelf sta je met je mond vol tanden. Wat kun je doen? Wij denken dat we

als de rest zijn en als anderen dat niet doen, staan we haf.

Het ergst is het voor de kinderen. Een paar jaar geleden zei een kind tegen mijn dochter, die van gemengd ras is, dat ze een *conleure* was had. Ik wist niet hoe ik daar met haar over moest praten. Hoe kon ik haar geruststellen, haar verdriegen, haar helpen om ermee om te gaan als ik er niet was? Hoe kon ik belletten dat kinderen die vreselijke dingen zeggen? We staan weerloos tegen het racisme, of het nu boosaardig is of dom, of allebei. Meestal rest ons alleen voortvarende waardigheid.

Die wreedheid van het racisme is niet eigen aan Vlaanderen, maar ze bestaat hier wel. Net als in Wallonië of Frankrijk. Werd de vorige Franse minister van Justitie, Christiane Taubira, niet psychologische aangevallen met grapes over apen en bananen? De wreedheid is overal. Denk maar aan het voetbal, waar zwarte

spelers vaak voor aap worden uitgescholten. Je vindt ze in elke gemeenschap. Racisme tegen blanken, racisme tegen zwarten, racisme tegen iedereen die anders is. Het bestaat. We denken soms te vaak dat de typische racist blank is. Dat is niet zo.

We denken soms te vaak dat de typische racist blank is, dat is niet zo

Racisme kan iemand beletten om zich te ontplooiën. De wreedheid waarmee de zwaarste hindernissen kan overwinnen. Het is vreemd dat zoveel wreedheid naast zoveel generositeit bestaat. Vreemd dat je er nooit bij stilstaat hoeveel moeite het iemand kost om zich te integreren. Lukt het ooit helemaal? Mensen zeggen wel dat ze bereid zijn om een goed geïntegreerde immigrant te accepteren, maar is dat echt waar? Waarom moet je in de ogen van sommige mensen Marie of Jan heten en de juiste kleur hebben om echt Belgisch en Europees te zijn?

Ik vind het niet zo ingewikkeld. Lies Leferver was Belgisch. Miss België is dat ook. Ik ben Belgisch en Europees. Want Europa is geen verhaal van huiskleur of namen. Het is een kwestie van keuzes en van waarden. Belg zijn, betekent dat je de waarden van ons land kent, uitdraagt en verdedigt. De waarden van Europa.

We moeten hard ons best doen om de kleingeestigheid van het racisme achter ons te laten en het woord integratie een echte betekenis te geven. Integratie impliceert een dubbele verantwoordelijkheid. Eerst die van de mens die integreert, want het is belangrijk dat je je aanpast – ik vind dat zelfs een morele plicht. En dan die van de rest: waarom is de ander alleen maar af en toe Belg, afhankelijk van het humeur, van nederlagen, overwinningen, dromen?

Assita Kanko is gemeenteraadslid in Elsene (MR) en lid van de denktank Liberale. Elke donderdag komt een gezaghebbende Franstalige stem aan bod.

CORRECTIES & AANVULLINGEN

Spanje. Het separatistische kamp heeft bij de regionale Catalaanse verkiezingen van 21 december zijn meerderheid niet verloren. Het verloor twee zetels, van 72 naar 70 zetels, maar behoudt de meerderheid. (DS 17 januari).

COLUMN

MIA DOORNAERT

DE ILLUSIE VAN 'MEER EUROPA'

Emmanuel Macron floreert, zowel in eigen land, waar hij een opmerkelijke *renommée* in de politiek realiseert, als op het wereldtoneel, van Afrika tot China. Er is een verband. De Fransen stellen het altijd op prijs als hun president internationaal een prominente rol speelt.

Nu Angela Merkel verzwaakt uit de verkiezingen is gekomen, en Duitsland nog altijd geen nieuwe regering heeft, is de Europese leider die in de schijnwerpers staat weer de president van Frankrijk. In zijn toespraak van 27 september, in de Sorbonne, ontworpen Macron, die net veertig is geworden, een ambitieuze agenda voor de Europese Unie, waarin hij oprecht geloofde. Het ogenblik is aangebroken voor een versterving van de Unie nu Europa weer aan-

knoopt met economische groei, zeggen heel wat experts. Dat klinkt goed, maar het is misleidend. 'Europa' bestaat niet op zich, de Unie hangt af van de input en wil van haar lidstaten. En daar is het panorama somber, te beginnen met de grootste landen die het meeste gewicht in de schaal leggen. Op nummer twee Frankrijk na verkeren alle grote lidstaten min of meer in ontredendering. In het volkrichste land wordt Angela Merkel hoogstwaarschijnlijk de kanselier van de coalitie die door de kiezers is afgekoord. Een krachtig Europees elan valt daar dus niet te verwachten. Groot-Brittannië verlaat de Unie en is opgeslorpt door de Brexit. Spanje zal de komende tijd net zo in beslag zijn genomen door zijn Catalaanse crisis. In Italië

dienen zich in maart verkiezingen aan waarin de Vijfsterenbeweging (M5S) van de clown Beppe Grillo, een anti-Europese populist, sterk dreigt te scoren. Het volgende land op het lijstje, Polen, kan ook geen Europese voortrekkert genoemd worden. 'Europa' dreigt steeds minder te leven bij zijn inwoners, omdat zijn talen, cultuur en geschiedenis steeds minder worden onder-

De Unie hangt af van de input en wil van haar lidstaten, en daar is het panorama somber

wezen in scholen die 'multicultureel' moeten zijn en meer inspelan op 'het dagelijkse leven'.

Niet voor niets gaf Macron zijn grote toespraak over Europa in de Parijse Sorbonne. Dat is namelijk de eerste Europese universiteit, waar rond 1280 onder meer Dante Alighieri studeerde. De studenten slapen er op stro, ze werden door de omgeving beschouwd als vleegels en vagebonden, maar zij en hun professoren waren de kiem en kern van een gezamenlijke Europese cultuur. In de Sorbonne en de latere Europese universiteiten kwamen studenten en professoren uit de meeste diverse landen, en ze gingen, dankzij het gebruik van het Latijn – vele eeuwen de lingua franca van Europa – gemakkelijk van de ene universiteit naar